

Історія досліджень

Перша згадка

Після закриття кар'єру у 50-х роках ХХ ст. залишилась дві горизонтальні тріщини по 20 м з'єднаних між собою і з виходом обох на поверхню. Перші обстеження, розкопка замуленого проходу у ще дві тріщини провели у 1970...1972 роках учні Кострижівської середньої школи **Петро Площанський** та **Вадим Прокопець**.

Як виникла назва

Богдан Рідуш та В'ячеслав Андрейчук хотіли назвати печеру “Слава Богу”, але то були комуністичні часи.

Віталій Коржик у 1992 році подав печеру до заповідання під назвою Скитська від Скитського кар'єру, Скитського родовища.

Друга назва надана Петром Площанським у 1990 році при відкритті основної частини печери від назви урочища Гострі Говди. (Говди від австрійського – скелі).

Статистика

За період з 1970 по 2021 рік включно зафіксовані всі відвідини печери Скитська (Гострі Говди). За цей період було здійснено 317 виходів у печеру, заходило 1450 людей, які знаходились у печері в загальному 6600 людино-годин.

Найбільше число відвідувань було у 1993 році (27), коли відкрилась основна частина печери та у 2007 році (25) під час другого картування порожнини.

У таблиці відмічено по десятиріччям з 1990 року (перша прокопка) число неодноразових відвідувань печери організаціями з метою розкопок тупиків, розширення галерей, топо та фото зйомки, різних досліджень, технічних робіт, екскурсій.

Організація	1990-ті		2000-ті		2010-ті		2020-ті		Всі роки	
<i>Виходів (Вих.) Учасників (Уч.) >>></i>	<i>Вих.</i>	<i>Уч.</i>	<i>Вих.</i>	<i>Уч.</i>	<i>Вих.</i>	<i>Уч.</i>	<i>Вих.</i>	<i>Уч.</i>	<i>Вих.</i>	<i>Уч.</i>
Кострижівський СТК “Каскад”	67	220	81	265	41	200	5	15	194	700
Чортківський КС “Кристал”	4	9	14	74	6	16			24	99
Чернівецький СК “Троглодит”	7	29	30	105	52	217	4	9	93	360
Заліщицька Еколого-туристична студія “Джерела”	1	5	5	50	2	25			8	80
Заставнівська ДЮСШ			4	29	7	70			11	99
Глибоцький центр туризму			3	21	3	37			6	58
НПП “Дністровський каньйон”					11	17	3	8	14	25
Разом	79	263	138	552	122	582	10	29	349	1426

(різниця в таблиці і описі через сумісні відвідини печери різними організаціями)

Історія досліджень

Місцевість, де розташований вхід до печери, в довоєнні роки називали Гострі Говди (скелі, пагорби) – мовні останки панування Австро-Угорщини на Буковині у ХІХ...ХХ сторіччі.

В урочищі у 40...50-х роках ХХ сторіччя Кострижівський комбінат будівельних матеріалів проводив кар'єрні розробки гіпсу. Були скриті тріщини в гіпсових породах, на які ніхто не звертав уваги і печера поглиналась екскаваторами при добуванні сировини.

Після закриття кар'єру залишилась велика триярусна лійка і багато тріщин у гіпсах. Найдовші дві тріщини – до 20-ти метрів, з'єднані між собою знаходяться на другому ярусі з західної сторони кар'єру.

“Матеріали ІАС Кадастр печер та порожнин України”

Печера Скитська. Кострижівський СТК "Каскад". НПП "Дністровський каньйон". Петро Площанський

2 У 1970...1972 роках учні Кострижівської середньої школи Петро Площанський та Вадим Прокопець прокопали замулений прохід у третю тріщину. З факелами паперових масляних фільтрів від автомобілів обстежили ще три тріщини, а далі печера не пускала.

У різні роки, доступну на той час частину відвідували спелеологи: Олександр Климчук (середина 1970-тих), Віталій Коржик (14.08.1976), В'ячеслав Андрейчук та Богдан Рідуш (12.03.1983).

Фото. Перші відвідувачі печери

З 1986 року КСТК "Каскад" розпочав активно досліджувати печеру.

У лютому-березні 1986 року розчистили від глини, знову замулений лаз між другою і третьою тріщинами та провели картування відкритої частини печери, яка показала довжину 130 м (Петро Площанський, Григорій Проданик, Анатолій Вічистий).

З вересня 1988 року спелеологи ЧСК "Троглодит" виконали картування доступної на той час частини печери. Проективна довжина лабіринту склала 125 м. (Богдан Рідуш, Галина Дуфник, Сергій Мунтяну).

Фото. Лаз між другою і третьою тріщинами (24.01.2006)

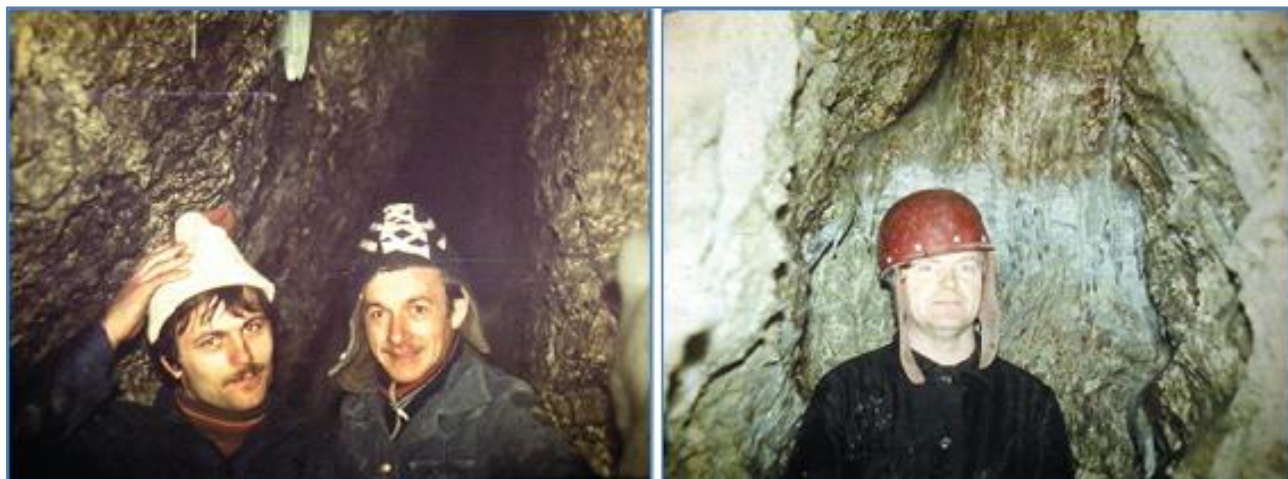

Фото. Обстеження печери – КСТК "Каскад"

(на світлинах А. Вічистий, П. Площанський, Г. Проданик, 02.02.1986)

Рис. Картошхема печери Скитська (1986)
(П. Площанський, Г. Проданик, А. Вічистий)

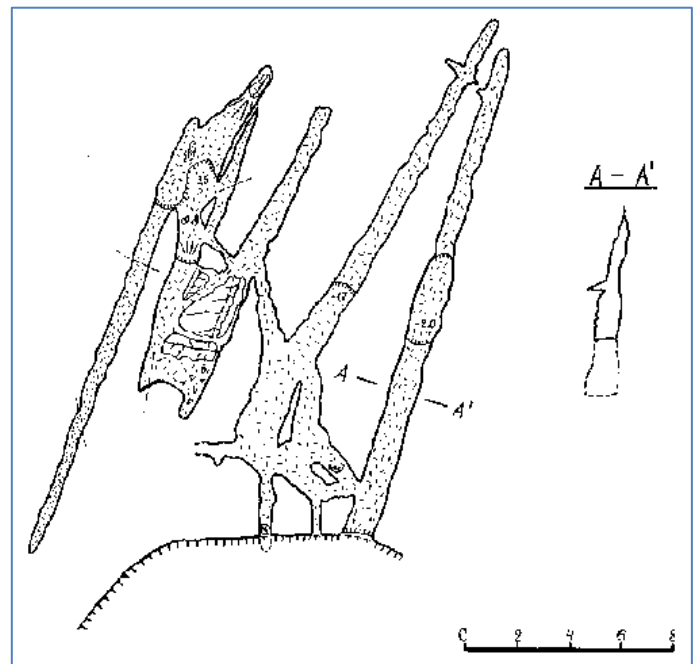

Рис. Картошхема печери Скитська (1988)
(Б. Рідуш, Г. Дуфник, С. Мунтяну)

З міркувань Петра Площанського, якщо йде паралельно одна за одною п'ять тріщин значить повинна бути і наступна, а так як на краю четвертої-п'ятої тріщини – висипка то по ній можливо прокопати перехід у наступну тріщину.

З квітня 1989 року розпочались розкопки північного краю лівого борту четвертої-п'ятої тріщини (Петро Площанський, Григорій Проданик, Анатолій Вічистий, Олександр Кутєпов, Віктор Мороз, Алла Площанська, Андрій Кутєпов).

Фото. Активні спелеологи Кострижівського СТК "Каскад"

8 березня 1990 року пробрили прохід у вузьку тріщину, за якою відкрився новий район. Прокоп повів вниз більше 1 метра і вперед більше, як на 2 метра, потім завернув вліво і вийшов вгору у наступну тріщину "Веселий хід" (Петро Площанський, Анатолій Вічистий, Олександр Кутєпов). Цей закручений перехід назвали Спіраль (13). Після першого обстеження у всіх х/б комбінезони були пошматовані гострими виступами.

11.03.1990. Провели картування нової частини печери (Петро Площанський, Григорій Проданик). Довжина ходів печери збільшилась до 309 метрів.

27.05.1990. Після невдалих спроб найти легкий прохід у нові лабіринти по тім же принципу розпочали прокопку не по ходу великих тріщин, а перехід у наступну тріщину краєм гіпсової породи на північному заході печери.

Понад три роки тривали розкопки нових лабіринтів (Петро Площанський, Григорій Проданик, Віктор Проданик, Анатолій Вічистий, Олександр Кутєпов, Алла Площанська, Людмила Площанська). Прокопано нору довжиною 5 м, розмірами до можливості проходження повзком "Труба" (15).

Через зневіру в результат важко було знайти помічників для копання. Тоді Петро Площанський організував екскурсію старшокласникам Кострижівської СШ у печеру Млинки і вже на наступний день 26.03.1993 року вони ринули у печеру де від першого удару лопатою пробили пробку у нові лабіринти печери (Дарія Площанська, Олексій Маркевич, Олександр Капіцький, Василь Гулейчук, Андрій Бабалюк). Обстежили близько 100 м до "Горло" (22).

Рис. Картохсхема печери Скитська 1990 р.
(П. Площанський, Г. Проданик)

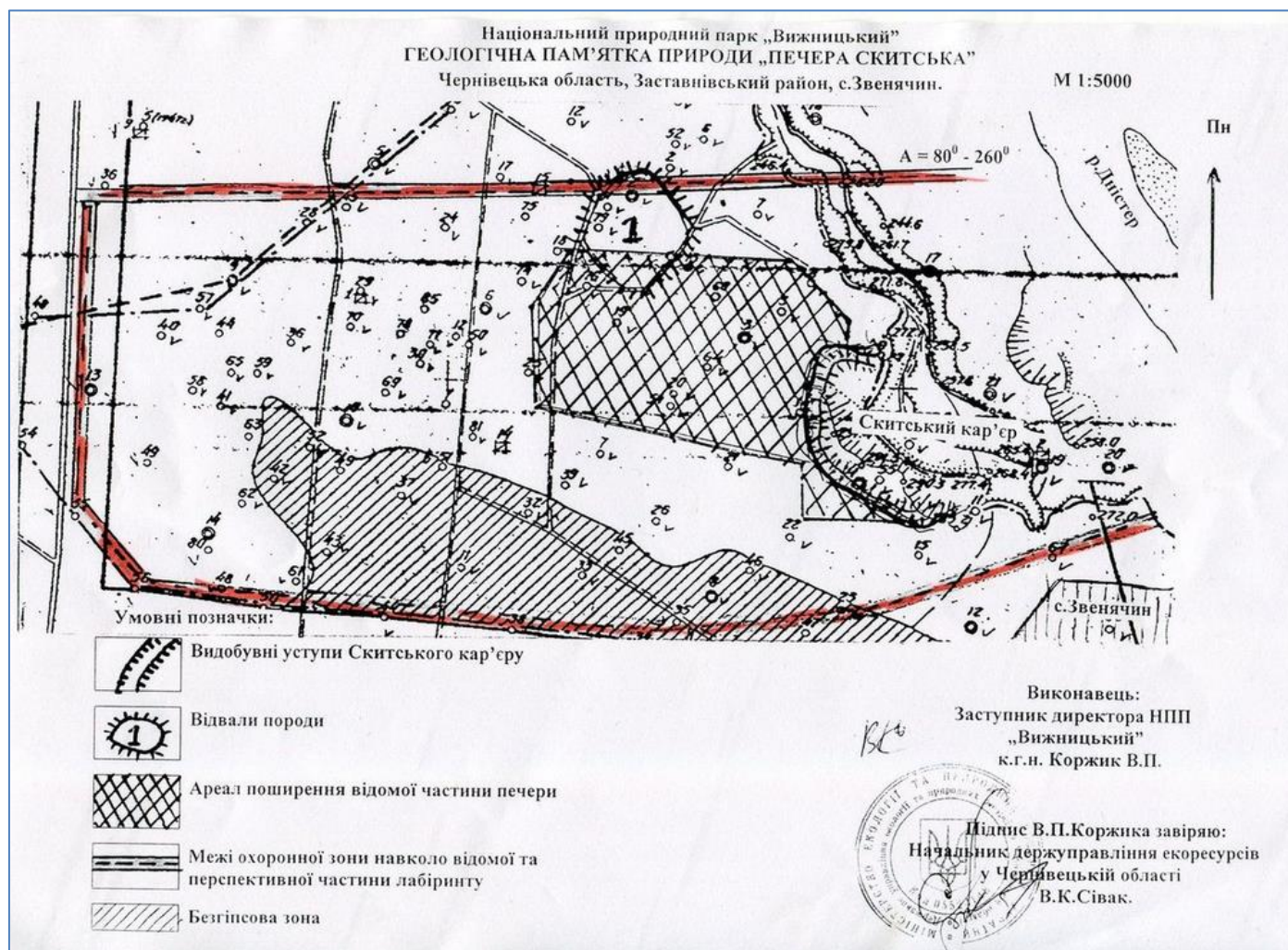
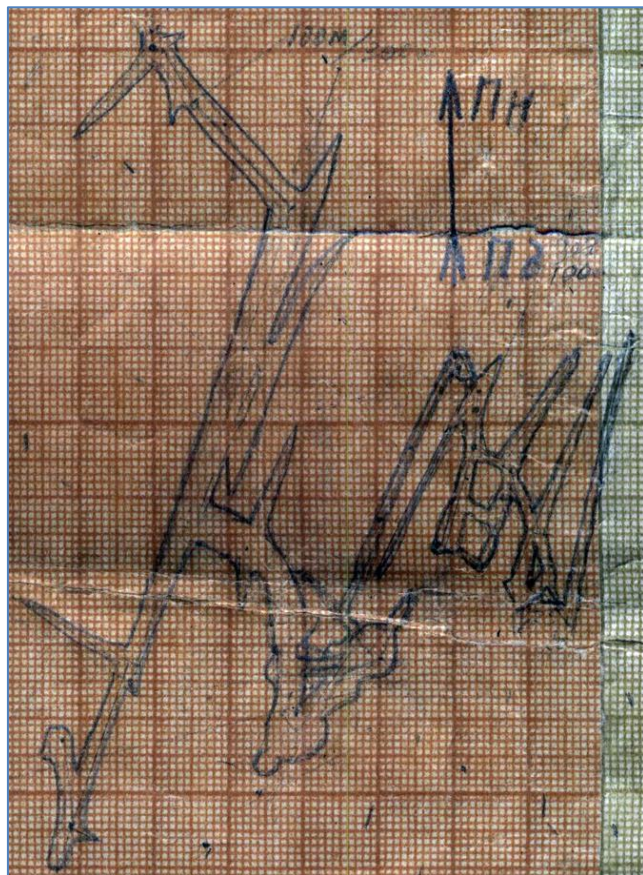

Рис. Картохсхема території пам'ятки природи "Печера Скитська"

Печера Скитська. Кострижівський СТК "Каскад". НПП "Дністровський каньйон". Петро Площанський

5 28.03.1993. Обстежили близько 1500 м нових лабіринтів (Петро Площанський, Анатолій Вічистий, Олександр Кутепов). Розпочались планомірні розкопки та пошуки нових ділянок Кострижівським СТК "Каскад".

17.03.1992. За подання Віталія Коржика печера зареєстрована як геологічна пам'ятка природи місцевого значення "Печера Скитська" площею 4,2 га (рішення виконкому Чернівецької обласної ради № 72 від 17.03.1992).

30.03.1993. На перехрестях печери встановили мітки з фольги в сторону виходу, мітки тупиків та номери цікавих місць прив'язаних до карти.

11.04...30.05.1993. За 4 виходи при допомозі ЧКС "Кристал" (Володимир Снігур) проведено картування нових лабіринтів. (Петро Площанський, Олександр Кутепов, Олексій Маркевич, Юрій Кузіванов). Довжина печери склала 2020 м, площа – 1970 м², об'єм – 3255 м³.

25.04.1993. Прокопано хід в обхід "Горло" (Петро Площанський, Михайло Саргош, Віктор Гулейчук, Сергій Танчак).

Фото. Маркування цікавих місць (накопичення кристалів "Виноградне гроно" 18.11.2021)

Тоді печеру описано і введено у всеукраїнський кадастр під назвою "Гострі Говди" від назви урочища, де розташована (Петро Площанський). Назва Скитська на той час була маловідома.

16.04.1993. По причині порубки школярами кристалів, за переходом Спіраль виготовили і встановили двері-решітку (Микола Мачущак, Василь Площанський, Петро Площанський). Але вже на кінець 1993 року було перепиляне кріплення дверей.

У лютому 1994 року – перепиляний замок. Восени 1998 року – виламани двері. У серпні 2004 року – відкрито замок. Травень-червень 2009 року замок розбили каменем. Сьогодні від вандалів печеру спасає відкрита поруч печера Елефантина, де багато хто задовольняє свій порив до незвіданого, а в останні роки ці пориви перейшли на пориви до смартфонів і вже немає бажаючих проломитись у печеру.

Фото. Двері-решітка (на світлині Н. Площанська, 29.02.2004)

09.11.1993. Закінчили прокопку замуленого лазу у лабіринти за Кристальним залом. Провели картування, яке добавило печері 380 м (Петро Площанський, Олександр Кутепов). Загальна довжина печери склала 2380 м.

Подальші дослідження та розкопки добавляли тільки незначні ділянки печери.

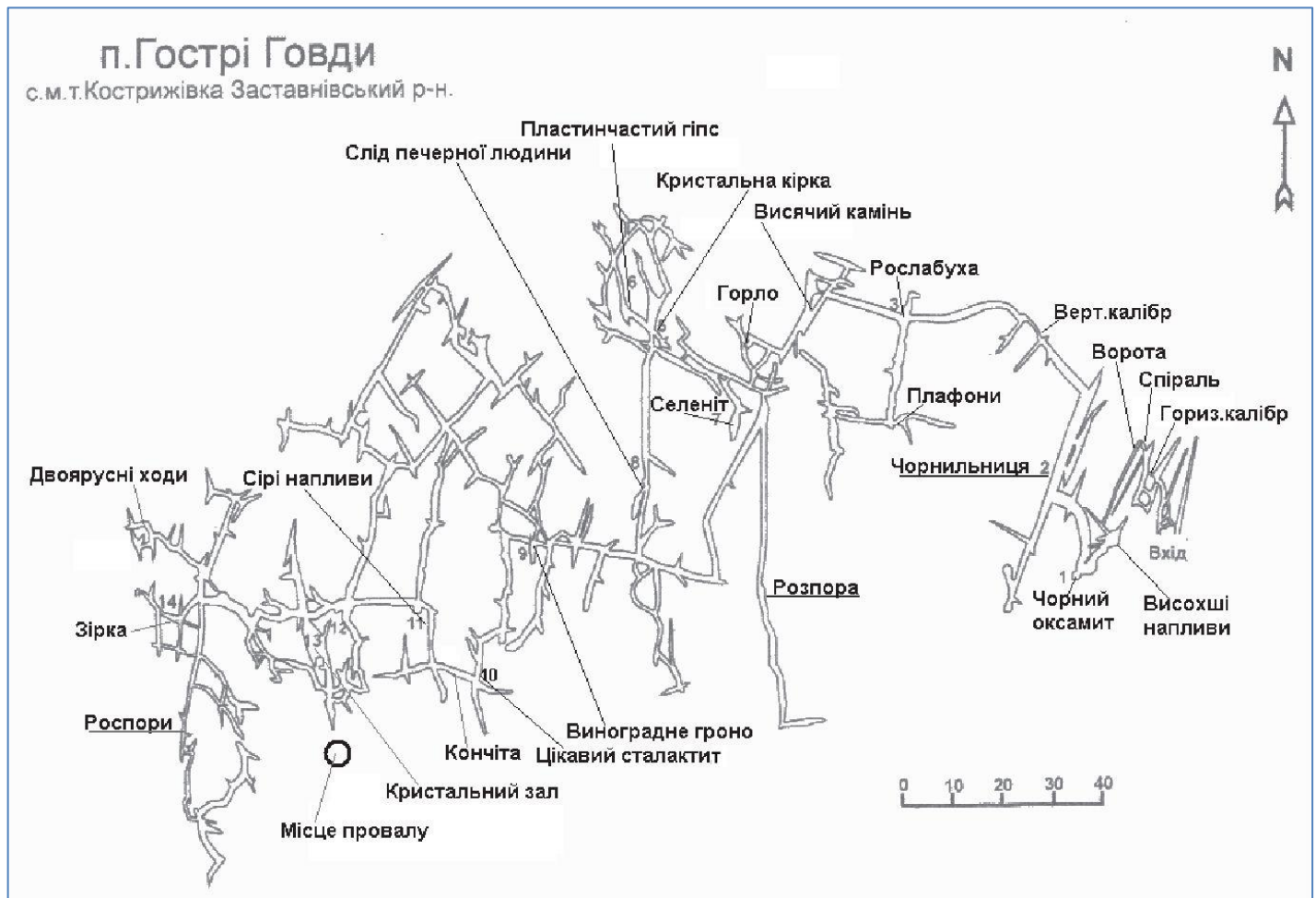

Рис. Картосхема печери Скитська із Закристальним районом (1994 рік)

13.11.1994 року розпочато прокопку висипки широкої галереї висотою 7 метрів на південь від Кристального залу (8). Прокопка велась під верхом галереї, чим відкрились щілини над гіпсами. У 1997 році рівень ґрунтових вод в окрузі піднявся на 4 метра. В місці прокопки через щілини заміло більше п'яти кубометрів глини поховавши весь інструмент.

Над гіпсами утворилась порожнина, у яку влітку 1998 року обвалилась земля і на поверхні утворився провал діаметром 2 метри і глибиною 1,5 метри.

Весна 1996. Стався провал у другій від входу тріщині глибиною 5 м та повністю обвалило ґрунт у прохід Спіраль. Прохід декілька разів прокопували, але він знову завалювався.

12.07.1997. Печеру відвідали спелеологи ЧСК "Троглодит". Розкопали прохід Спіраль (Богдан Рідуш, Олександр Бобилев, Віталій Хліповський, Ігор Гуц). Але в печеру не попали бо заіржавів замок.

Фото. Провал у другій від входу тріщині (02.12.2021)

30-31.05.1998. Розчистка проходу Спіраль та ознайомлення з печерою Гострі Говди – ЧСК "Троглодит" (Павло Купріч, Микола Ковбаснюк, Іван Ковбаснюк, Костянтин Ковбаснюк, Олександр Бобилев).

Кріплення висипки над проходом Спіраль, вставивши поперечно в тріщині 5 арматур (Петро Площанський, Олександр Кутєпов, Дарія Площанська), ЧСК "Троглодит" (Павло Купріч, Олександр Бобилев). Глина по між арматуру далі проникала і Спіраль ще декілька разів засипалась та відкопувалась. Тільки у 2000 році глина поміж арматури спресувалась і більш не попадала у печеру.

21.06.1998. ЧСК "Троглодит" розпочали прокопку печери Елефантина, при цьому Скитська використовувалась для екскурсій з метою заохочення людей на розкопки.

2000...2006. Спроби розкопок по периметру печери. Проникнення в нові тупики Стріла (36) на півночі печери та їх картування. Прокопка висипки на південний захід від перехрестя "Зірка" (10). Прокоп обвалився через підрізання стелі і знову на поверхні стався провал (Петро Площанський, Павло Площанський, Віктор Мороз, Ліля Мороз, Оленка Мороз, Володя Біблук).

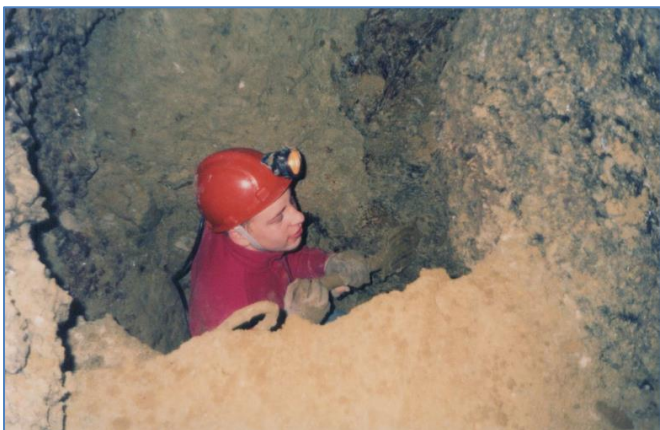

Фото. Розкопки захід від перехрестя "Зірка"
(на світлині Павло Площанський; 09.02.2004)

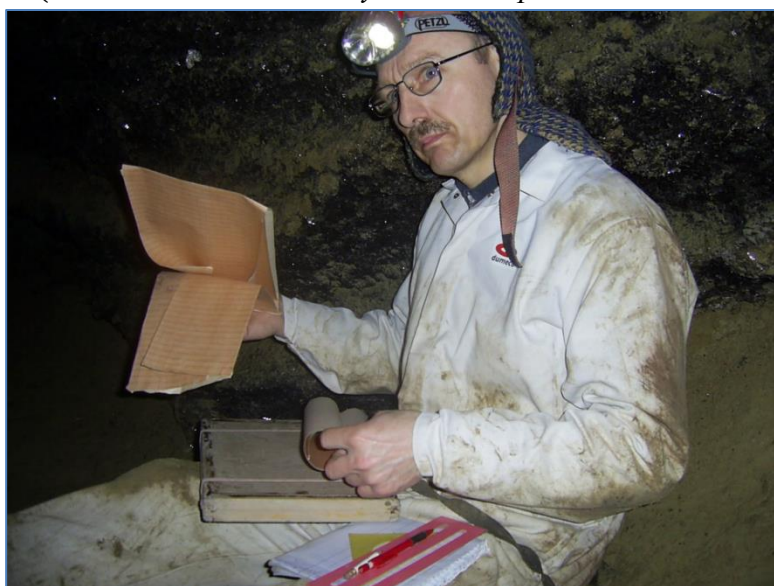
Фото. Розкопки південних тупиків
(на світлині Ната і Катя Площанські, 29.04.2001)

04.02.2006. Розпочато прокопку від перехрестя "Тризуб" (5) в правий хід – ЧСК "Троглодит" (Богдан Петрович Маркович, Богдан Богданович Маркович, Максим Маркович, Олександра Палагута).

Фото. Розкопки правого тупика від перехрестя Тризуб

(на світлині А. Мельничук, ЧКС "Кристал", 03.02.2008) (на світлині П. Площанський, 03.02.2008)

03.01.2007. За ініціативи спелеолога ЧСК "Троглодит" Павла Купріча розпочато нове картування печери, яке дозволило нанести на карту лабіринти досліджені, вже після попередньої топо́зйомки, виявити ще ряд невеликих тріщин та переходів.

Фото. Картування печери
(на світлині П. Купріч, 23.01.2005)

Було зроблено 15 топовиходів по 3 червня 2007 року. ЧСК "Троглодит" (Павло Купріч, Олександр Бобилев, Віталій Хліповський), студенти географічного факультету Чернівецького Університету (Альона Березовська, Сергій Скакун, Яна Кочерган, Юля Калущ, Олександр Кордунян, Микола Марфійчук), КТСК "Каскад" (Петро Площанський, Олександр Кутєпов, Євген Холодюк).

Фото. Картування печери (на світлині А. Березовська, (23.01.2005)

Загальна довжина дослідженої частини печери склала 3447 м, проєкційна довжина – 3258 м, розрахункова площа порожнин – 2077 м², об'єм – 4167 м³.

Фото. Картування печери
(на світлині П. Купріч,
П. Площанський, 23.01.2005)

Павло
Купріч

Олександр
Бобилев

Віталій
Хліповський

Альона
Березовська

Олександр
Кордунян

Петро
Площанський

Олександр
Кутєпов

Євген
Холодюк

Микола
Марфійчук

Фото. Учасники картування печери у 2007 році

12.06.2007. Проведене інженерне розширення тріщини Горизонтальна калібровка між 3 і 4 тріщиною від входу та лазу Спіраль – ЧСК "Троглодит" (Богдан Рідуш, Олександр Кордунян, Юрій Калущ).

12.06.2007. Суттєво поглиблено прохід від Труби (15) до Рослабухи (3) – ЧСК "Троглодит" (Альона Березовська, Костянтин Ковбаснюк, Андрій Мандрик, Максим Шемуня, Віктор Мельник, Іван Легкий)

13.01.2008. По печері встановлено термометри та поновлено маркування цікавих місць (Петро Площанський).

20.02 та 14.03.2010. Суттєве поглиблення траси. Від Чорнильниці (2) до Труби (15) і самої Труби – ЧСК "Троглодит" (Павло Купріч, Костянтин Ковбаснюк, Денис Смірнов, Андрій Тімаков, Олесь Рідуш, Анастасія Руснак, Олена Шелест, Наталя Грекул, Анастасія Городчук, Галя Козак, Артем Мисюк, Наталя Зимбицька, Вадим Павлович), КТСК "Каскад" (Петро Площанський).

06.02.2010 по 02.04.2016. Проведено 12 виходів для інженерного розширення вузької тріщини на південь від перехрестя Тризуб (5), яке Іван Фіял назвав "Прекрасне далеко" та від грузи кристалів Борода (12) – ЧКС "Кристал" (Іван Фіял, Віктор Савельєв, Володимир Снігур, Борис Гора, Наталя Фриз, Андрій Оробчук, Юрій Проскурняк, Анастасія Сачко, Юрій Зарембський, Андрій Костюк, Анна Шепель, Катерина Яремчук, Оля Тимочко, Олег Дідюк, Назар Гордзій, Арсен Галушка, Наталя Проць, Максим Деревянчук, Олена Чинкалюк), КСТК "Каскад" (Петро Площанський, Олександр Кутєпов), ЧСК "Троглодит" (Павло Купріч, Костянтин Ковбаснюк, Уляна Костюк, Маріна Галюк, Андрій Тімаков).

Фото. Установлені термометри (13.04.2008)

29.11.2011. Інженерно ліквідована Вертикальна калібровка – лаз Духовка. Тепер проходиться на колінах – Тернопіль (Володимир Бичковський, Олександр Рибаків, Юля Кашуба, Оксана Косенко, Володимир Курило, Ігор Дундій, Любомир Гора).

11.01.2013. Прокопка самого західного південного тупика за розпорами, який станом на 05.05.2014 року заплив землею похоронивши інвентар. (Петро Площанський), ЧСК "Троглодит" (Павло Купріч, Юля Гелембін, Анастасія Домитрашук).

Фото. Маркування цікавих місць (18.11.2021)

05.10.2014 по 22.08.2015. Розкопка галереї Троглодитів. За п'ять виходів докопали і заکیلцювали перехрестя Тризуб та Рослабуху – ЧСК "Троглодит" (Павло Купріч, Костянтин Ковбаснюк, Ольга Горбачова, Віталій Главіцький, Микола Дубінін, Данило Дубінін, Тимофій Дубінін, Анастасія Руснак, Уляна Костюк, Маріна Галюк, А. Вийчук, Данієла Оприш, А. Кравець), ЧКС "Кристал" (Юрій Зарембський, Андрій Костюк, Оля Тимочко, Катя Яремчук, Наталя Проць, Юля Сваричевська), ХСК "Атлантида" (Андрій Пилипюк, Юрій Петрань, Роман Федчук, Олександр Барчук).

Фото. Учасники експедиції 24.01.2015 року
(на світлині в центрі сидить Ю. Петрань, зліва на право В. Главіцький, К. Ковбаснюк, П. Купріч,
О. Тимочко, Р. Федчук, М. Галюк, У. Костюк, А. Пилипюк)

24.01.2015. Проведено мікрокліматичні заміри всередині печери Скитська – ХСК "Атлантида" (Андрій Пилипюк (Луцьк)).

Фото. Мікрокліматичні заміри
(24.01.2015, фото від А. Пилипюк)

03.10.2015. Пройдено 35 м прямий тупик від Плафонів (16) на південь від Рослабуха (3), в який могла первинно проникнути худенька Оля Тимочко зі Львова – ЧКС "Кристал". Хід названо "Галерея КС "Кристал" і він закінчується тупиком "Молочний шлях" (18).

Фото. Молочний шлях
(22.01.2017, фото П. Купріч)

12 18.04.2015. Виготовлення – НПП "Дністровський каньйон" (Петро Площанський) та установка – ЧСК "Троглодит" (Павло Купріч) реперних знаків. Було встановлено 12 реперних точок

22.08.2015. За ініціативи Павла Купріч розпочато нове картування печери, яке завершили 24.07.2017 року.

Фото. Реперний знак (02.12.2021)

Було зроблено 21 топовихід, проведено 15500 замірів, покладено 1000 пікетів – ЧСК "Троглодит" (Павло Купріч – координатор топовійомки, Максим Романишин – Львів, Уляна Костюк, Микола Дубінін, Надія Кожухарь), КСТК "Каскад" (Петро Площанський), ЧКС "Кристал" (Ольга Тимочко, Анастасія Сачко, Андрій Сачко, Наталя Проць), Коломия (Юрій Дрегалю).

Картування проведено з використанням лазерного далекоміру Disto X2 і програми Pocket Tопо. Комп'ютерна обробка – Walls, Excel, Illustrator. Проективна довжина печери вирахована за допомогою програми Cave Valuer v1.0.

Морфометричні дані: проекційна довжина – 3550 м, амплітуда 13,5 м, площа – 2910 м², об'єм – 4790 м³. Найнижча точка печери відносно входу – Спираль, 217 пікет (–3,1 м). Найвища точка печери – висота над 591 пікетом, біля Кристального залу (+10,4 м).

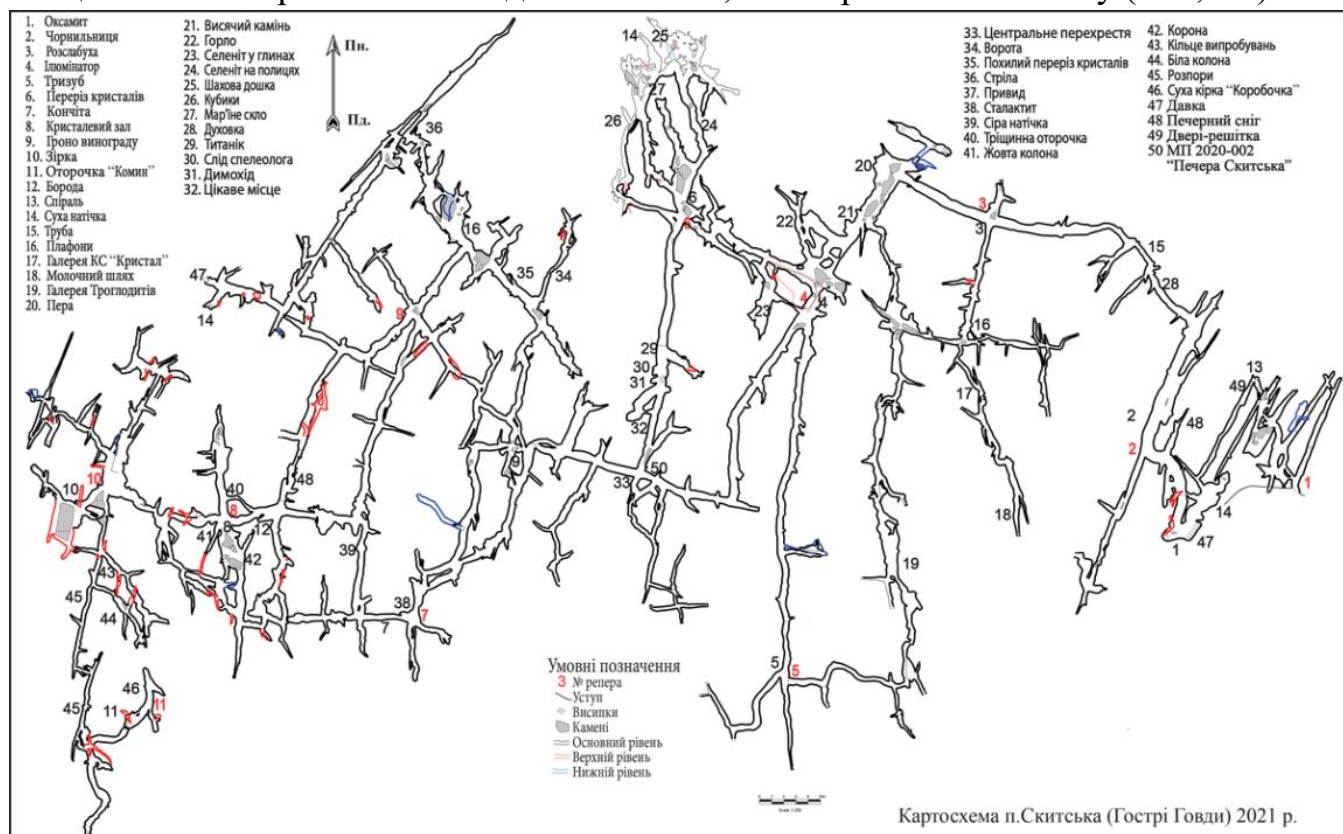

Рис. Картохсхема печери Скитська (2021 рік)

13 06.06.2016-06.03.2018. Обстеження безхребетних у привхідних тріщинах – НПП "Дністровський каньйон" (Андрій Бачинський, Леся Мандзюк, Петро Площанський).

Фото. Установка пастки Барбера
(На фото А. Бачинський 02.12.2021)

Фото. Облік кажанів (На фото Т. Микитюк, 18.11.2021)

17.12.2020. Для спостереження за динамічними процесами стану рівня температури ґрунту в печері Скитська (Гострі Говди) на глибині 20 м від поверхні для аналізу впливу зміни середньорічних температур на поверхні Землі на глибинні температури облаштовано метеопост МП 2020-002 "Печера Скитська" на центральному перехресті – НПП "Дністровський каньйон" (Петро Площанський, Андрій Бачинський, Тетяна Микитюк).

Фото. Облаштований метеопост (17.12.2020)

Печера Скитська. Кострижівський СТК "Каскад". НПП "Дністровський каньйон". Петро Площанський

18.11.2021. Виготовлення та установка пластикових підписів цікавих місць – НПП "Дністровський каньйон". Оновлено з алюмінієвої фольги стрілки "На вихід" (Петро Площанський, Андрій Бачинський, Тетяна Микитюк).

Фото. Установка інфо-знаків
(02.12.2021)

02.12.2021. Розпочато прокопку замитого лазу на захід після розпорів – НПП "Дністровський каньйон" (Петро Площанський, Андрій Бачинський), ЧСК "Троглодит" (Павло Купріч).

Фото. Робота в забої за розпорами
(На фото А. Бачинський, П. Купріч,
02.12.2021)

